

Església de la Mare de Déu dels Àngels

Va ser fundada com a ermita del Gremi de Pescadors a principi del segle XIX en honor a la Mare de Déu. En 1791 l'arquitecte José Fornés va realitzar el projecte de l'església per encàrrec de la Comunitat de Mariners Matriculats, que en va costejar les obres, finalitzades en 1807. Situada en els límits que formen el Cabanyal amb el Cap de França, en l'actualitat barris de la ciutat de València però antigament poblats que formaven part de Poble Nou de la Mar, és coneguda com a església del Cabanyal. Cal esmentar que el nom *Cabanyal* prové de 'cabanyes', que era la construcció típica d'esta part de la costa.

Cap a finals del mateix segle l'església havia adquirit una nova configuració en un estil neoclàssic molt mesurat que vagament recorda l'actual construcció. La titularitat com a parròquia independent l'ostenta des de 1902, ja que, anteriorment, l'església depenia de la de Sant Tomàs de València, la demarcació a la qual pertanyia.

La façana actual és d'estil clàssic i presenta les imatges de Sant Andrés i Sant Pere, tots dos, patrons dels pescadors. Està conformada per un cos central flanquejat per dos torres de diferent altura:

- La més alta es va realitzar en 1921, amb dos cossos i rematada amb templest d'estil barroc; té una alçària de 30 metres i està formada per quatre cossos, el tercer del quals alberga un rellotge, mentre que en el quart s'allotgen les campanes Sant Josep (1940), Santíssim Crist del Salvador (1964), Mare de Déu dels Àngels (1986) i Sagrat Cor de Jesús (1995). Remata la torre un templest-mirador amb reminiscències barroques i una balustrada. El primer i segon cos d'esta torre corresponen a l'estructura original de l'antic temple, la torre del qual a penes sobrepassava la façana de l'església.
- L'altra torre allotjava en la part superior un far per als pescadors i navegants del Cabanyal. L'existència del far es remunta a l'any 1843, encara que no es va començar a usar fins a 1863 i va estar en funcionament fins a 1917. Finalment, en 1925, es va desmuntar de manera definitiva.

En la façana destaca un retaule ceràmic de final del segle XVIII de la Mare de Déu dels Dolors amb Felip Benici i Sant Pere, compost per quaranta peces de 0,2 x 0,2 m, realitzat amb pintura ceràmica policroma vidriada. En 1972 el va restaurar el ceramista de Manises José Gimeno.

En la façana es pot veure, també, un panell de ceràmica que diu "Restaurat per l'Excm. Ajuntament. Setmana Santa. Any 1972". En un altre panell situat en la part baixa de l'alta torre, se'ns informa sobre les corporacions i germandats, que tenen el seu seient a l'església de la Mare de Déu dels Àngels: la Germandat del Santíssim Ecce-Homo, la Germandat de Jesús amb la Creu, la Corporació Armada de Longinus, la Germandat del Santíssim Crist del Perdó, la Germandat del Santíssim Crist del Salvador, la Corporació Armada de Granaders de la Mare de Déu i la Germandat del Sant Silenci i Vera Creu.

En el cos central, la porta d'entrada de llinda la remata un frontó partit i al centre una creu senzilla. En el segon cos hi ha dos fornícules amb imatges de Sant Andrés i Sant Pere i entre tots dos, al centre de la composició, un ull de bou circular que ja estava present en l'antiga edificació. En el tercer cos, tres arcs de mig punt encegats i com a punt final un frontó triangular. Cal destacar la bicromia de la pintura de la façana, la part

arquitectònica d'un color rogenc clar, mentre que la part ornamental (pilastres, frontons i elements decoratius) tenen una tonalitat molt més clara.

L'interior es distribuïx en una nau única abovedada de mig canó i llunetes, i està recolzada sobre arcs de mig punt, amb capelles a banda i banda.

En l'altar major hi ha una imatge de la Mare de Déu dels Àngels amb el Jesuset, a qui es dedica l'església. Acull també el Santíssim Crist del Salvador, patró del Cabanyal, i la Mare de Déu dels Dolors, i en la Capella de la Comunió resalta la talla en fusta del Santíssim Crist del Salvador, datada en 1940, obra de l'imatger José Estellés Achotegui i de Carmelo Vicent, que es troba sobre el sagrari barroc, obra de l'orfebre valencià Piró. Normalment esta figura no es troba a l'església, ja que és habitual que estiga fora del temple, en cases particulars d'alguna confraria de la Setmana Santa.

Durant la Guerra Civil, l'església va patir grans desperfectes i més durant la riuada de 1957, sobretot a l'interior, ja que es van perdre nombrosos retaules. L'interior es va redecorar en 1961 amb pintures al fresc o amb panells, principalment realitzades per de Casas, monjo benedictí de l'abadia de Montserrat, com un pantocràtor i figures al·legòriques a l'eucaristia.

L'església en una altra època. Font: <http://www.jdiezarnal.com/Valenciaiglesiadelosangeles.HTML#>

Una altra foto antiga de l'església, on es veu el far. Font: <https://voramariaValènciamaritimaim.es.blogspot.com/2019/03/el-faro-de-la-iglesia-de-nuestra-senora.html>